

Zápis ze semináře:**Výměna zkušeností s realizací projektů OP VK
(finanční gramotnost)****23. listopadu 2011, MŠMT, Corso IIa, Křižíkova 34/148, Praha 8**

V úvodu semináře přivítala všechny účastníky moderátorka celého setkání Ing. Dana Pražáková - gestorka pro OP 1.1. Účastníci byli informováni, že se jedná o druhý seminář z cyklu seminářů „Výměna zkušeností s realizací projektů OP VK“. Hlavním cílem seminářů, je poskytnutí prostoru realizátorům projektů pro představení a vzájemné sdílení zkušeností, které získali při realizaci svých projektů.

Druhý seminář byl zaměřen na téma finanční gramotnost v projektech OP VK. Představené projekty byly realizované v OP 1.2 a 2.2. Přičemž byly prezentovány projekty z výzev č. 14 a 15.

V první části semináře byly představeny projekty, které se zabývají tématem ekonomická a finanční gramotnost z různých úhlů pohledu. Představené projekty byly zaměřeny na výuku finanční gramotnosti v dětských domovech, ve volnočasových aktivitách dětí a na výuku finanční gramotnosti na středních školách ve spolupráci se školami vysokými.

Druhá část semináře byla věnována diskusi nad tématem finanční gramotnost a jeho podpora v projektech OP VK.

❖ PŘEDSTAVENÍ REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ¹**1. Vytvoření systému vzdělávání finanční gramotnosti pro dětské domovy, COFET a.s.,
Ing. Aneta Hornychová, Mgr. Ing. Petra Hochmanová**

Projekt je zaměřen na zavedení chybějícího systému neformálního vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti. Součástí projektu je pilotní ověření navržených metod a forem vzdělávání. Jedná se o nový přístup ke komplexní přípravě dětí z dětských domovů (dále DD) na samostatný život mimo DD.

Společnost COFET, a.s. mohla při realizaci projektu čerpat ze svých zkušeností z praxe. Původně se zabývali finanční gramotností u dospělých lidí, postupem se však zaměřili také na

¹ Pozn. na základě souhlasu prezentujících jsou všechny prezentace na vyžádání dostupné

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

výuku finanční gramotnosti u dětí. Potřeba zaměřit se právě na děti vyplynula ze zkušeností, výuka finanční gramotnosti u této skupiny totiž působí jako dobrá a nezbytná prevence vzniku pozdějších problémů s financemi, které jsou v naší společnosti velmi časté. Na práci s dětmi oceňujeme zejména okamžitou zpětnou vazbu, které jim děti dávají.

Pro zajištění kvalitního vzdělávání v oblasti FG bylo nutné proškolení pracovníky DD, kteří budou své znalosti předávat dále. Vybraní pracovníci DD absolvují rekvalifikační kurz Lektor finanční gramotnosti akreditovaný MŠMT, kdy během něho a následného pilotního ověření bude vytvořena speciální metodika pro vzdělávání FG dětí v DD. Proškolení a tvorbu metodiky zajišťuje COFET, výuku dětí pracovníci DD pod mentoringem zkušených lektorů.

Partnerem projektu je Liberecký kraj, ale samotný projekt se zaměřuje na dětské domovy ze všech krajů ČR s výjimkou hl. města Prahy.

Ve vstupní etapě projektu došlo k setkání realizátorů projektů se zástupci z dětských domovů. Na setkání byly nastaveny hlavní požadavky a pravidla vzájemné spolupráce. Důležité bylo definovat, co DD očekávají od projektu, jaké jsou jejich potřeby. Nejvíce potřebnými oblastmi se ukázaly: vzdělávání v základních pojmech, ujasnění, co vše téma finanční gramotnost obsahuje + vytvoření metodiky, jak pracovat s dětmi, jak jim téma vysvětlit a naučit.

V další fázi projektu byly vytvořeny speciální materiály pro práci s dětmi. Důraz byl kladen na to, aby materiály umožňovaly vyučovat oblast finanční gramotnosti neformální formou výuky, která je pro děti atraktivnější. Materiály jsou koncipované tak, aby si děti osvojovaly finanční gramotnost prostřednictvím her. Dětem je vysvětlováno, že finančně gramotný je ten, kdo umí hospodařit s penězi, které má. Ne ten, kdo má hodně peněz.

V rámci projektu je pro větší přiblížení se cílové skupině připravován také e-learning a divadelní představení na téma finanční gramotnost.

Závěrečná konference plánována v září 2012. Informace na stránkách: www.fgdd.cz.

Otázky k projektu:

- *Pochvala materiálu Slabikář finanční gramotnosti.*

Snažili jsme se vytvořit materiál, který je určen pro každého. Využíváno na úradech práce, na středních a základních školách. Slabikář určen spíše pro pracovníky, kteří mladším dětem vysvětlí příslušné pojmy.

Slabikář byl poslán v nákladu 2000 ks na školy zdarma, v plánu poslat dalších 9000 ks včetně distribuce do veřejných knihoven.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- *Část aktivit projektu byla zaměřena na pracovníky dětských domovů. Mají tito zaměstnanci pojem o standardech finanční gramotnosti?*

Zaměstnanci se při své práci téměř každý den s finanční gramotností setkávají, i když nepracují přímo s pojmem standardy. Pracovníci i děti oceňují neformální způsob předávání informací. I ze zkušeností pracovníků DD vyplynulo, že pokud jsou děti pouze informováni o možných rizicích a pravidlech finančního trhu, efekt není takový. Zároveň je třeba zaměřit se právě na děti – prevence. Zástupkyně projektu zároveň upozornily na důležitost motivovanosti pracovníků DD ke vzdělávání. Pak je naděje, že získané vědomosti skutečně využijí při práci s dětmi např. i po ukončení projektu, čímž se výrazně prohlubuje udržitelnost.

- *Jaké jsou ohlasy na divadelní představení?*

Divadelní představení se osvědčila jako dobrý způsob, jak děti zaujmout. Divadelní představení pracují na principech zážitkové pedagogiky. Velmi dobré zkušenosti s touto aktivitou. Jsou připravována také DVD pro dětské domovy.

- *Jaké jsou vaše zkušenosti s e-learningem? Už jste dříve v některém ze svých projektů e-learning využili?*

Zkušenosti s e-learningem máme u pedagogických pracovníků, tedy u dospělých lidí. E-learning pro cílovou skupinu dětí je tedy z tohoto pohledu pilotní. Tuto formu jsme zvolili proto, že každé dítě je specifické a baví ho jiné aktivity, proto je snaha e-learningem oslovit další skupinu dětí, které tak nezaujaly jiné aktivity.

- *Jak aktivity přijímají pracovníci dětských domovů?*

Pozitivní zkušenosti máme s tím, když se nejprve oslovilo vedení DD, které bylo o projektu informováno, a každý zaměstnanec se pak mohl dobrovolně rozhodnout, zda kurz absolvuje. Celkově pozitivní zpětná vazba od pracovníků i dětí.

2. Kvantitativní a ekonomická gramotnost jako cesta ke konkurenceschopnosti ve znalostní společnosti, VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, Ing. Alena Adámková, Ing. Jan Nevima, Ph.D.

Projekt se zkráceným názvem „Fénix“ je realizován na Ekonomické fakultě VŠB - TU Ostrava. Cílem projektu je inovace výuky kvantitativních a ekonomických předmětů v terciárním (i sekundárním) vzdělávání vytvořením moderních studijních opor. Projekt má posílit kvantitativní a ekonomické gramotnosti u cílových skupin studentů i pedagogů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci projektu je navázána spolupráce s 5 partnery, přičemž 4 jsou s finanční účastí. Aktivita projektu se zaměřují na tvorbu nových forem výuky. Důležitou součástí projektu je také vzájemný transfer znalostí mezi zapojenými VŠ a SŠ. Jedná se o unikátní propojení sekundárního a terciárního vzdělávání. Projekt je důležitý také s ohledem na nové státní maturity, kdy budou výsledky z maturitních zkoušek sloužit k přijímačkám na VŠ.

Projekt zaměřen na kvantitativní a ekonomickou gramotnost. Z praxe vyplývá, že právě v této oblasti mají studenti často problémy. Problematické je i chápání obsahu těchto oblastí.

Kvantitativní gramotnost – Patří sem základní matematická gramotnost, ale i připravenost na aplikovaný výzkum a další obory, které rozšiřují znalosti z oblasti přírodních věd. Často se ukazuje, že při nástupu na VŠ mají studenti gymnázií problémy s ekonomickým základem, naopak studenti obchodních akademií a ekonomických škol s matematikou, což je třeba změnit.

Finanční gramotnost je subkategorie ekonomické gramotnosti. Zaměřeno na problematiku finančního trhu. Je třeba zapojit jako součást běžné výuky. Důležitá prevence – přecházení osobnímu bankrotu, ochrana před exekucí, rizika braní hypoték.

Hlavní klíčové aktivity projektu:

KA 01 - Tvorba a inovace vzdělávacích modulů pro výuku na vysokých školách. V rámci této aktivity jsou vytvářené podpůrné učební materiály. Materiály jsou koncipované tak, aby je mohli využít pracovníci VŠ i SŠ.

KA02 - Tvorba vzdělávacích modulů pro přípravné a vyrovnávací kurzy na vysokých školách. Vychází z potřeby dobře připravovat zájemce z řad středoškolských studentů k pokračování studia na vysokých školách. Z praxe je patrné, že žáci mají velmi špatný sociokulturní i ekonomický přehled. Nové formy výuky mají lépe připravovat studenty také na státní maturity a SCIO testy. Na OA Ostrava (partner projektu) jsou nyní vytvářeny 4 e-learningové kurzy, které vycházejí z definovaných nároků, které mají na studenty vysoké školy. Studenti SŠ také mohou navštěvovat kurzy, které jsou určené pro žáky VŠ.

KA03 - Zvyšování odborných kompetencí pracovníků vysokých škol. V současné době probíhají kurzy na VŠ. Kurzy se zaměřují na oblasti, které pedagogové využijí při své práci např. na programy pro tvorbu a psaní matematických vzorců LaTeX. Kurzů se mohli účastnit i pedagogové SŠ.

KA 04 Podpora týmové spolupráce pedagogů z různých oblastí. Budou realizovány monotematické konference. Potřeba zpětné vazby a posílení aktivního dialogu mezi SŠ a VŠ.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zatím je projekt ve fázi přípravy materiálů. Prozatím vytvořeno několik Podpůrných publikací. Zřízení webových stránek projektu. www.ekf.vsb.cz (EKF - Věda a výzkum - Projekty, granty a výzkumné záměry - Prezentace vybraných projektů - ESF-0111)

Otázky k projektu:

- *Jsou předvedené publikace veřejně dostupné?*

Publikace jsou prozatím ve fázi přípravy a jejich finální verze zatím neexistují. Později budou dostupné na webových stránkách.

- *Jedná se o projekt celé školy? Poptávka po ekonomických předmětech je totiž i na technických oborech.*

Ne, jedná se pouze o fakultní projekt.

- *Jaké jsou vaše zkušenosti s výukou finanční gramotnosti formou hry?*

Je to individuální. Ve škole jsou zaváděny ŠVP. Potřeba vytvořit mezipředmětové vazby – výuka včetně matematiky by měla být inovativní. Problém u studentů je také s funkční gramotností. Studenti mají špičkové kalkulačky, ale neumějí jejich funkce využívat. Problém také s prezentačními dovednostmi u studentů. Do budoucna bude potřeba zaměřit se právě na ty tyto dvě oblasti.

3. Bez obav - zvládnou to, EUFORALL o.s., PhDr. Drahomíra Kalabusová

EUFORALL se zabývá vzděláváním dětí v dětských domovech od roku 2005. Projekt je realizován pro oblast Moravy: v Olomouckém, Moravskoslezském, Zlínském, Jihomoravském kraji a v kraji Vysočina.

Snahou společnosti EUFORALL je ulehčit vstup dětí z DD do „běžného života“. Děti se díky aktivitám snadněji postaví na vlastní nohy, jsou lépe připraveni na normální život. EUFORALL realizoval několik projektů, které se zaměřovali na nejrůznější oblasti života. Tento konkrétní projekt je zaměřen právě na finanční gramotnost.

Cílem projektu je lépe připravit svěřence dětských domovů na úskalí, která je provází při vstupu do samostatného života. Realizace projektu má přispět k motivaci a kvalifikaci jedince k celoživotnímu učení. Projekt je zaměřen na zvyšování sebevědomí dětí, odstranění sociálně psychologických bariér, zvýšení komunikačních a jazykových schopností pomocí pravidelné práce s cílovou skupinou. Aktivita projektu přispějí k vytvoření podmínek pro lepší uplatnění

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

cílové skupiny při vstupu na trh práce a start do života. Na základě jednání s řediteli DD je do projektu zařazen i modul vzdělávání ped. pracovníků.

Z návrhů a doporučení jsme připravili klíčové aktivity projektu tak, aby měly význam pro socializaci a uplatnění cílové skupiny v reálném životě. Vzdělávání je založeno na prožitkové metodě – neformální vzdělávání mimo ústav. Součástí projektu je i zavádění a řízení systému kvality péče v zapojených organizacích.

Výstupem projektu bude proškolení 800 dětí a 90 vychovatelů z 30 DD v 5 krajích.

Byla vypracována metodika, která je určena pro lektory, kteří lektorují pracovníky DD v tématu jak vyučovat finanční gramotnost. Kromě učebnice vytvořeny také pracovní sešity, se kterými pracují děti.

Zaměřeno na následující témata z finanční gramotnosti:

- peněžní gramotnost - správa hotovostních a bezhotovostních peněz
- správa nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.)
- rozpočtovou gramotnost - správa osobního/rodinného rozpočtu
- umění rozhodovat o alokaci finančních zdrojů - schopnost vytvořit si vlastní rozpočet z reálných pravidelných příjmů
- schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska použití peněz v reálném životě
- cena peněz, jak je rozmnožit a uchovat tak, aby se nerozkutáleli
- problematika půjček, zadlužení, exekucí jak tomu všemu předejít
- co dělat když peníze dojdou, kam jít, na koho se obrátit

Z předchozí praxe vyplynulo, že účinnější je neformální forma výuky. Finanční gramotnost je tak dětem předávána formou her. Nejvíce pozitivních zkušeností máme z letních a zimních vzdělávacích pobytů pro děti. Např. hra, kdy děti vytvoří rodinu a musí sami hospodařit. Každý den zpětná vazba a hodnocení. Jeden z letních pobytů byl putovní. Děti šly za doprovodu lektorů ze startu do cílového bodu. Určeno pro děti od 12 let, podle schopností dětí. Skupiny měly informace, kde se mohou ubytovat, občerstvit. Každá skupina měla k dispozici určitý balík peněz tedy reálné finanční prostředky. V praxi si děti vyzkoušeli, co to znamená nutnost omezit svůj rozpočet, plánovat apod. - pojedeme vlakem, nebo půjdeme pěšky a ušetříme?

Česká televize – pořad, ve kterém vystupovali děti, které absolvovaly tento kurz.

Učebnice a pracovní sešity dostupné na stránkách www.euforall.cz

Projekt bude končit v březnu 2012. Před skončením proběhne hodnotící konference.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Letošní rok absolvován Den s ČSOB a ČSOB leasingem. Skupinka 15 dětí, která navštěvovala jednotlivá oddělení banky. Potom si děti reálně odzkoušely, co musejí udělat, když chtějí půjčku, leasing apod. Pozitivní zpětné vazby od účastníků akcí. Obdobně zaměřené aktivitu v rámci projektu Den s Českou poštou.

Otázky k projektu:

- *Banky si často berou téma finanční gramotnosti za své a rádi podporují podobné akce, vytváří hry apod. Zároveň si tím však často propagují své produkty. Jaké s tím máte zkušenosti?*

V rámci zmíněné akce bylo domluveno, že banka pošle do každého dětského domova, ze kterého se děti zúčastnily, notebook.

Pozn. Nejedná se jen o ČSOB. Každá seriózní banka podpoří finanční gramotnost, i pokud nepropaguje své produkty. Obdobně např. Axa – spoty finanční gramotnosti, ve kterých nepropagují své produkty.

- *Lektor byl vyškolený pracovník z vaší společnosti?*

Lektor byl člověk mimo naší společnost – odborník na finanční gramotnost a školil pracovníky dětských domovů. Speciální lektori potom na vedení pobytů.

4. Příprava a pilotáž vzdělávacích programů (včetně metodik) pro děti a mládež zaměřených na rozvoj metod vzdělávání v oblasti rozvoje klíčových kompetencí ve volnočasových aktivitách: Implementace standardů finanční gramotnosti v neformálním vzdělávání, Česká rada dětí a mládeže, František Šereda

Příjemcem je Česká rada dětí a mládeže (ČRDM), která sdružuje více než sto sdružení, která pro své členy (celkem téměř 200 tisíc dětí a mladých lidí) připravují programy neformálního vzdělávání. Partnerem projektu je Junák – svaz skautů a skautek ČR. Jedná se tedy o sdružení, která se zabývají volnočasovými aktivitami dětí, pracovníci většinou z řad dobrovolníků.

Hlavní snahou bylo připravit projekt tak, aby bylo téma finanční gramotnost pro členské organizace zajímavé.

Cílem projektu je příprava a pilotáž vzdělávacích programů (včetně metodik) pro děti a mládež, zaměřených na rozvoj metod vzdělávání v oblasti rozvoje klíčových kompetencí ve volnočasových aktivitách. Předmětem projektu je vytvoření nástrojů, které umožní snadno a efektivně rozšířit program těchto sdružení o témata definovaná jako standardy finanční gramotnosti.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt se soustředí na dvě hlavní cílové skupiny: na děti a žáky mimořádně nadané, které se v rámci členských sdružení podílejí na realizaci programu pro své vrstevníky i mladší děti, a na pracovníky s mládeží, kteří program realizují, plánují a koordinují.

Při definování klíčových aktivit projektu jsme mimo jiné vycházeli z toho, že ve většině sdružení se pracuje způsobem, že některé děti realizují program pro ostatní děti společně s dospělými. Další aktivity byly zaměřené na dospělé.

KA 01 Vytvoření informačních a pracovních materiálů pro děti a mládež. Vydána např. publikace Rozumíme financím I a II, dostupná i elektronicky www.rozumimefinancim.cz. V každé kapitole je popsána hra – konkrétní činnosti + příslušná ekonomická teorie, která s danou hrou souvisí. Metodika Peníze ve volném čase – určena dospělým, vedoucím kroužků. Vysvětluje jak učit, i celospolečenskou důležitost finanční gramotnosti. Dále jsou připravované další publikace s hrami k příslušným tématům. Manuál, jak k tématu realizovat další projekty, které mají nějaký vzdělávací dopad.

KA 02 zaměřeno na tvorbu a aktualizaci webu: www.rozumimefinancim.cz. Zároveň interaktivní hra „Nenech se zmanipulovat“. V plánu je zprovoznit aplikaci „Nauč se hospodařit“ – model na pomoc s rozpočty např. akcí a výletů, model na pomoc s plánováním rozpočtů a rozpočtováním. V plánu je také vytvoření deskové – karetní hry. Zaměřena na situace z běžného života – štěstí, prestiž, peníze – je třeba rovnováha mezi všemi.

KA3 Pilotní projekty – 2 už v této chvíli běží – Najdi investora a druhá zodpovědný přístup k životu.

KA4 Semináře pro pracovníky s dětmi a mládeží – vzájemné sdílení zkušeností

KA5 On-line soutěž – v různých zajímavých hrách

Otázky k projektu:

- *V projektu realizujete velkou škálu aktivit. Jaké máte zkušenosti s tím, když si v rámci sdružení jedno dítě vybere pouze jednu aktivitu, kterou chce dělat. Jak se na činnosti podílejí dospělí?*

Záleží na každém sdružení. Téma finanční gramotnosti by mělo zapadat do nějakého dlouhodobějšího plánu organizace.

- *Hra už funguje?*

Zatím ne, plánováno spuštění během příštího roku.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- *Návrhy na název připravované deskové hry:*

Fajn, Prima, Bezva život.

❖ **DISKUSNÍ BLOK NA TÉMA FINANČNÍ GRAMOTNOST A JEJÍ PODPORA V OP VK**

- *Do jaké míry jste při tvorbě svých projektů využívali metodické materiály, které vydalo MŠMT a jeho přímo řízené organizace? Jak se Vám s nimi pracovalo, co Vám v publikacích chybí, nebo naopak přebývá. Jaké byste navrhovali úpravy?*

Při tvorbě projektu velmi pozitivně hodnotíme především metodický portál www.rvp.cz. Využití portálu pro nás bylo velkým přínosem. Portál nám poskytl inspiraci pro tvorbu a koncepci nového projektu a následné vymezení aktivit projektu. Ze zkušeností víme, že portál využívají nejen učitelé, ale i jiní realizátoři projektů.

Vydané metodické materiály jsme využívali spíše na začátku projektu jako zdroj inspirace. Pro neformální vzdělávání, na které se zaměřujeme, jsou však v jejich aktuální formě nevyhovující. Vydané příručky směřují spíše pro školy.

O příručkách finanční gramotnosti nejsou školy dobře informované. Bylo by vhodné informování škol zlepšit.

Základním problémem bylo definovat, co má být součástí finanční gramotnosti. Naši metodiku jsme si nechávali v rámci projektu zpracovávat externí firmou. Problémem však bylo zajistit firmě jasné podklady. Nedostatkem je především to, že nejsou přesně definované vzdělávací oblasti RVP, do kterých má být finanční gramotnost implementována. Důležité je zavádět mezipředmětové vazby.

U vydaných publikací postrádáme návod, jak s nimi pracovat. Pokud něco nazveme metodikou (příručkou) musí každý uživatel (pedagog-ekonom) dostat návod, jak s příručkou pracovat. To však u vydávaných materiálů často chybí. Obecně chybí jasná metodická podpora.

Příklad USA – v naprosté většině odborných kurzů (účastníci nemusejí být úplnými odborníky na danou oblast) vždy existuje speciální podrobný materiál pro lektora, jak s materiálem pracovat + druhá příručka pro dítě, jak s materiálem má pracovat dítě. Tento příklad by byl možným řešením pro instituce, které s materiály pracují, ale jejich zaměstnanci nejsou přímo pedagogové viz. například pracovnice DD „tety“.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Je třeba vytvořit vazbu na ŠVP, aby byly určité znalosti, které studenti znají z určitého předmětu, na tento základ potom stavět další aktivity. Každá škola si to bude dělat po svém, ale potom chybí vazby a standardy na ŠVP. Schází vazba na kompetence, vzájemná provázanost.

V základním vzdělávání v RVP finanční gramotnost není explicitně uvedena. Nicméně existuje standard finanční gramotnosti, který je pro ZŠ a SŠ (dostupné na internetu – náčrt jednotlivých oblastí). Nicméně tento standard neřeší problém komplexně.

Šance vytvořit takovéto učební materiály v rámci svých projektů. Zkušenosti, že publikace nemohou být příliš obsáhlé. Jinak „studenti – pedagogové“ nemají čas ani prostor pro jejich nastudování. Netýká se jen pracovníků DD, ale i začínajících pedagogů.

- *Jakým způsobem bude MŠMT dále pracovat s výstupy projektů OP VK současné době začínají být ukončovány projekty OP VK v prioritní ose 1 a s tímto procesem se naskytuje otázka, jakým způsobem bude MŠMT využívat výstupy z jednotlivých projektů.*

Vůči příjemcům finanční podpory je v základu nastavena povinnost poskytnout výstupy projektů, a to v následujících dokumentech:

V Příručce pro příjemce, verze 4, kap. 2.5 „Autorská práva k produktům vytvořeným v rámci realizace projektu“ je uvedeno: Příjemce je povinen bezplatně všechny nově vytvořené produkty nebo jejich kopie (vždy vše v jednom vyhotovení, podle povahy produktu buď v písemné podobě nebo na elektronickém nosiči) předat do vlastnictví poskytovatele, a to nejpozději před odesláním nebo spolu se závěrečnou monitorovací zprávou. Poskytovatel je oprávněn předané produkty uchovávat, využívat, zpřístupňovat třetím osobám a šířit bezplatně, a to v časově, územně a množstevně neomezeném rozsahu. Příjemce je povinen umožnit volné využití těchto produktů. „

V Metodickém dopise č. 18 „Metodika ukončování projektů“, který je momentálně interním dokumentem pro pracovníky sekce IV a tudíž není dostupný příjemcům podpory, je uvedeno:

„Nejpozději se závěrečnou monitorovací zprávou příjemce předá poskytovateli **výstupy projektu** (produkty vytvořené v rámci realizace projektu) v elektronické podobě a zajistí pro poskytovatele neomezenou nevýhradní licenci k použití těchto produktů (s výjimkou produktů vytvořených v režimu veřejné podpory či podpory de minimis, u nichž není nutné licenci zajišťovat).“

- *Co považujete za nejobtížnější část realizace projektu?*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Máme zkušenosti s tím, že cílová skupina (pracovníci DD) téma řešit chtěla, takže výrazné problémy nebyly a pokud byly, tak se operativně řešily. Nic zásadního nevystalo. Důležitá je komunikace a spolupráce s cílovou skupinou.

Velkým problémem u projektů je časová prodleva mezi psaním projektové žádosti a samotnou realizací. V tomto časovém intervalu se totiž často objeví jiné projekty, které řeší podobné téma a tato „konkurence“ mezi projekty potom snižuje cílovou skupinu.

U příjemců je častou negativní zkušeností, pokud si nechávají napsat projekt 3. osobou.

Z finanční stránky máme také problém s časovou prodlevou mezi psaním a realizací. Problém v přesunutí finančních prostředků. Pochvala pro Odbor CERA za rychlé a operativní řešení.

Na základě vašich zkušeností s realizací projektu. Udělali byste něco jinak, co hodnotíte kladně, plány do budoucna?

Práci je třeba dělat s cílem pomáhat dětem. Při tvorbě aktivit projektu na to myslet.